

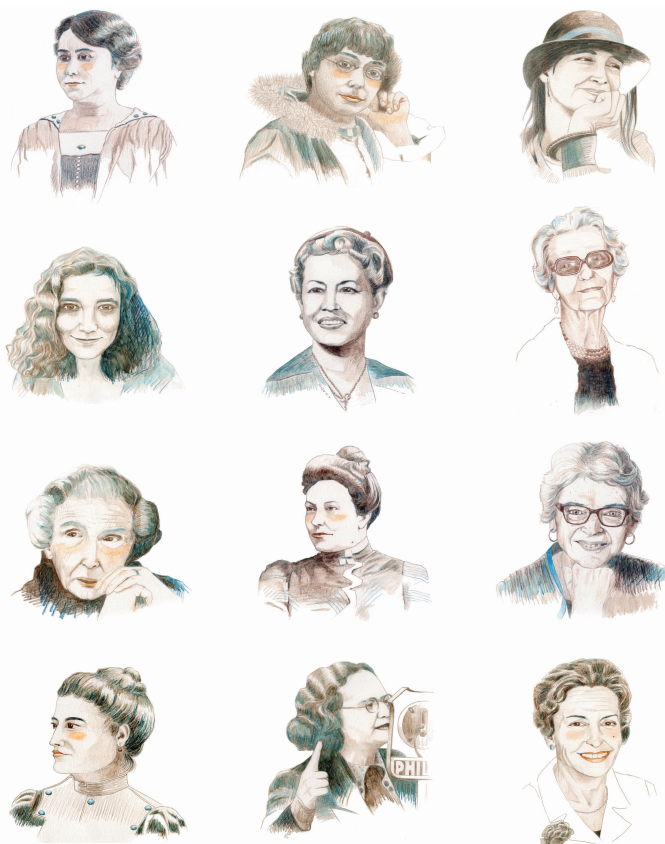
Tímids intents per equilibrar nomenclàtors molt masculins

La invisibilització de la dona durant segles encara es fa palesa avui dia en els nomenclàtors. Els noms de carrer femenins són molt minoritaris. Els darrers anys s'ha començat a treballar en diversos municipis gironins per revertir aquest fet, però la diferència que cal salvar és molt gran i l'avenç és lent.

Text > LURDES ARTIGAS CASALS

La capital gironina és un exemple clar del gran desequilibri entre noms d'home i de dona al nomenclàtor, i també de com se n'ha començat a prendre consciència els últims anys, tot i que amb una concreció massa lenta. L'Ajuntament de Girona va crear la Comissió del Nomenclàtor el novembre del 2016. Lavors, dels 899 carrers i places amb nom a Girona, només 64 eren dedicats a dones, cinc cops menys que els 342 amb noms d'home (493 tenien denominacions neutres). En el reglament de la comissió es va deixar clar que se seguirien «criteris de discriminació positiva envers els noms femenins, com a mesura correctora de la discriminació històrica que han patit les dones», i es va establir que a l'hora de posar nom a espais nous, hi hauria d'haver almenys dos noms de dona per cada un d'home.

Això, però, ja s'ha incomplert. Tot i que es va crear un catàleg de noms per batejar espais amb trenta-sis noms femenins, deu de masculins i dotze de neutres, fruit d'aportacions d'entitats ciutadanes i partits, durant els primers tres anys de vida de la Comissió hi ha hagut poques reunions, que han suposat el bateig de quatre espais i només un amb nom de dona: el parc de Núria Terés. La resta han estat una denominació masculina, el mirador de Lluís Maria de Puig, i dues de neutres: el camp del Bèlit i la plaça de l'U d'Octubre de 2017. Després de mesos d'inacció, sembla que es vol prémer l'accelerador de nou, i el desembre del 2019 la Comissió va auto-

NOMS DE DONES ALS CARRERS DE LA BISBAL

CALENDARI 2017

Il·lustració Montserrat Català · Disseny Gràfic Olga Galceran · Edita Grup de Dones de la Bisbal

>> *Calendari en reivindicació d'un nomenclàtor paritari editat pel Grup de Dones de la Bisbal, amb il·lustracions de Montserrat Català i disseny gràfic d'Olga Galceran. De dalt a baix i d'esquerra a dreta: Adela Trayter, Trinitat Sais, Maria Mercè Marçal, Montserrat Roig, Llucieta Canyà, Lluïsa Duran, Francesca Casaponsa, Trinitat Aldrich, Muriel Casals, Isabel Vilà, Frederica Montseny i Victòria Vigo.*

- Carrer Adela Trayter
- Plaça Trinitat Sais
- Carrer Trinitat Aldrich
- Centre d'Atenció Primària Dra. Casaponsa
- Plaça Victòria Vigo
- Plaça Isabel Vilà

>> Mapa de localització dels carrers amb nom de dona de la Bisbal d'Empordà el 2017. (Autoria: OLGA GALCERÁN)

ritzar de cop nou denominacions noves, bo i complint el reglament: quatre noms de dona (Rosa Bonillo, Adelina Cortina, Francina Boris i Teresa Borín), dos d'home (Rafael Masó i Modest Prats) i tres de neutres (pont de l'Aurora, jardí de la Pau i pont del Dimoni). La majoria són espais petits, i és que una de les dificultats que hi ha per equilibrar el nomenclàtor és que no resten zones sense nom. I la possibilitat de canviar noms ja existents és complicada si afecta veïns. A Girona està fixat que només es farà si la majoria dels residents hi està d'acord.

Altres passos en diverses poblacions

El cas de Girona és recent, però hi ha poblacions que fa més anys que hi treballen, com Palafrugell. Ja l'any 2002, amb motiu del 8 de Març, l'associació Suport a la Dona va fer el projecte «Dones amb noms», i el 2008 es va batejar una passera amb el nom d'Hipàtia d'Alexandria, fet que va provocar algunes crítiques perquè «semblava que les denominacions dedicades a dones només havien de ser de noms locals», recorda l'arxivera de Palafrugell, M. Concepció Saurí, que hi afegeix que l'any següent es va estrenar la pel·lícula *Àgora* d'Amenábar i es van acabar les reticències. El 2011, l'Espai Dona de l'Ajuntament va fer un procés participatiu perquè es proposessin noms de dona i a finals d'any va crear la Comissió del Nomenclàtor. En el llibre *Els noms de carrers de Palafru-*

gell (2014) es parla de 669 espais públics en total i de només 52 amb nom de dona, quatre vegades menys que d'home (223). En els últims anys, però, s'han batejat diversos espais i equipaments amb noms femenins.

A la Bisbal d'Empordà també va començar la lluita fa anys una entitat de la societat civil: el Grup de Dones de la Bisbal va presentar el 2007 una llista de noms al consistori per corregir la pràctica inexistència de noms de dona al nomenclàtor (només hi havia els d'Adela Trayter i de Trinitat Aldrich). Des de llavors, s'han anat fent passos. Es va inaugurar un parc 8 de Març, una plaça en record d'Isabel Vilà (2009), una per a Trinitat Sais (2013) i una altra per a Victòria Vigo (2015), a més de batejar un CAP amb el nom de la doctora Francesca Casaponsa (2013). La lluita de l'entitat va continuar, i va editar un calendari del 2017 per reconèixer les sis dones que ja tenien un espai dedicat, a més de proposar-ne sis més que encara no en tenien cap. A finals del 2018 hi va haver l'últim bateig: un procés participatiu en què només es podien votar noms de dona va decidir que la biblioteca duigués el nom de Lluïsa Duran, una llibretera i activista represaliada pel franquisme.

Dos altres exemples dels molts que hi ha de municipis en què es treballa per canviar les coses són Roses i Arbúcies. A Roses, la Comissió del Nomenclàtor vol impulsar denominacions femenines

noves en un poble on només hi ha sis carrers amb noms de dona (dos dedicats a santes i un a una verge) i a Arbúcies l'Ajuntament ha fet un procés participatiu per triar noms de dones de la vila i posar-los a espais i equipaments.

Molta feina per fer

La invisibilització de les dones als carrers no és un fet puntual, sinó que està estesa arreu. L'Institut Català de la Dona va crear el 2014 un nomenclàtor col·laboratiu en línia amb els carrers amb nom de dona que hi ha als municipis catalans, en el qual queda palès aquest dèficit. És una aplicació basada en la col·laboració i hi falten moltes dades (no hi són tots els pobles, i, per exemple, de Girona només hi consten trenta-sis carrers amb nom de dona i de Palafrugell, disset), però sols hi figuren nou pobles gironins amb deu o més carrers amb denominacions femenines: a més de Girona i Palafrugell, Figueres (vint), Lloret de Mar (dinou), Cassà de la Selva (quinze), Salt (catorze), Castell-Platja d'Aro (dotze), Vilafant (onze) i Cadaqués (deu). Queda clar que la feina que queda per fer és ingent.

Lurdes Artigas Casals

Nascuda a Fornells de la Selva el 1977, és llicenciada en periodisme per la UAB. Des del 1999 treballa com a redactora a *El Punt* (des del 2011, *El Punt Avui*). En aquests vint anys ha escrit sobre temes de comunicació i infraestructures, i actualment, sobre la ciutat de Girona. Ha cobert la informació de Girona i s'ha interessat, entre altres temes, pel nomenclàtor de la ciutat i la feina de la comissió creada per estudiar i proposar noms nous i canvis, sobretot atesa la manca de noms femenins.